De Europese Taxonomie toegepast op de bouwsector

Wettelijk kader, logica en implementatie

Marine Swaab

Climact

PRESENTATIE VAN DE SPREKER

Marine Swaab is klimaat- en energieconsultant bij het Belgische adviesbureau CLIMACT. Zij ondersteunt publieke en private organisaties, waaronder ondernemingen uit de bouwsector, bij de ontwikkeling en implementatie van hun transitieplan. Dit omvat de berekening van de koolstofvoetafdruk, het vastleggen van concrete en wetenschappelijk onderbouwde doelstellingen, de ontwikkeling van actieplannen om deze doelstellingen te behalen, de uitvoering van deze acties en de rapportering over het transitieplan volgens de Europese vereisten.

Deze presentatie heeft tot doel een van deze vereisten, de Europese Taxonomie, en de toepassing ervan binnen de bouwsector toe te lichten. Ze beoogt de belangrijkste doelstellingen van deze regelgeving, met name het principe “Do No Significant Harm” (DNSH), te verduidelijken en de concrete implicaties ervan voor bouwprojectontwikkelaars, opdrachtgevers en andere bouwactoren te situeren.

Doelstellingen van deze sessie

3 hoofddoelstellingen:

De Europese Taxonomie situeren binnen het regelgevend kader van duurzaamheid.
De logica achter de criteria voor afstemming op de taxonomie, waaronder het DNSH-principe, toelichten.
De toepassing in België en de concrete gevolgen voor projectontwikkelaars toelichten.

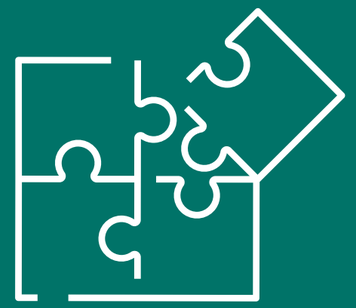
AGENDA

1

- Inleiding tot het wettelijk kader

2

- De kernprincipes van de taxonomie

3

- Gevolgen voor de bouwsector

I. WETTELIJK KADER

Inleiding tot de Europese Taxonomieverordening

WAT IS DE TAXONOMIE EN WAARVOOR DIENT ZE?

Een verordening die een gemeenschappelijke taal vastlegt om te bepalen wat vanuit milieuoogpunt duurzaam is.

Een classificatiesysteem met criteria voor economische activiteiten die in lijn zijn met een Net Zero-traject tegen 2050, met ruimere milieudoelstellingen dan uitsluitend klimaatdoelstellingen.

De taxonomie dient om:

Investeringen richten

naar de economische activiteiten die het meest noodzakelijk zijn voor de transitie, in overeenstemming met de doelstellingen van de Green Deal.

Een gemeenschappelijke definitie hanteren

- Ondernemingen: rapportering van duurzaamheidsgegevens via de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD)[1], op basis van de criteria van de Taxonomie
- Financiële actoren: informatie over de duurzaamheid van financiële producten via de Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR)[2]

Investeerders beschermen en zekerheid bieden

Duurzame investeringen binnen de EU stimuleren en particuliere investeerders beschermen tegen greenwashing

De bouwsector heeft een aanzienlijke impact op het milieu en vormt daardoor een belangrijk toepassingsgebied van deze verordening

1. De CSRD is een richtlijn die grote ondernemingen verplicht om in hun bestuursverslag duurzaamheidsinformatie te rapporteren volgens de ESRS-normen (European Sustainability Reporting Standards). 2. De SFDR verplicht financiëlemarktdeelnemers om openbaar te maken hoe zij duurzaamheidsrisico's en duurzaamheidsimpact integreren op het niveau van elk financieel product.

HET KADER VAN DE TAXONOMIEVERORDENING LIGT NIET VAST

Een voortdurend evoluerend kader

Sectorale gedelegeerde handelingen

Voor klimaat en milieu, elk met specifieke technische screeningcriteria.

Opeenvolgende aanpassingen

Nieuwe handelingen en herzieningen passen de toepasselijke criteria regelmatig aan en verduidelijken ze verder.

Omnibus

Sinds begin 2026 van kracht: de toepassingsvoorwaarden zijn strenger geworden

10 %	1 000	450 M€
drempel voor materialiteit	werknemers	omzet

- Minder datapunten om te rapporteren
- CSRD-rapportering toegespitst op ondernemingen met meer dan 1.000 werknemers en een omzet van 450 M€

Gevolg voor de bouwsector : minder ondernemingen vallen rechtstreeks onder de CSRD-rapporteringsplicht, maar financiers en opdrachtgevers blijven taxonomieconforme gegevens opvragen.

DE HEFBOMEN DIE DIT KADER CONCREET MAKEN

Vier hefbomen die vandaag al in werking zijn

Belgische CSRD

De *wet tot omzetting van de CSRD in Belgisch recht*[1] bepaalt welke ondernemingen moeten rapporteren over hun afstemming op de EU-taxonomie.

EFRO-fondsen

Deze fondsen koppelen een deel van hun financiering aan de naleving van de criteria van de EU-taxonomie en het DNSH-principe (Do No Significant Harm)

Investeerders en banken

Financiële instellingen vragen vaak een afstemming op de EU-taxonomie als voorwaarde voor de financiering van projecten.

Overheidsopdrachten

Europese overheidsopdrachten nemen deze criteria steeds vaker op in hun opdrachtdocumenten en bijzondere bestekken

! Deze hefbomen zijn recent ingevoerd: de toepassing ervan verschilt in de praktijk nog sterk.

1. Wetboek van vennootschappen en verenigingen

II. DE LOGICA VAN DE TAXONOMIE

Hoe wordt een activiteit “afgestemd”?

DRIE CUMULATIEVE CRITERIA VOOR AFSTEMMING

Om als in overeenstemming met de EU-taxonomie te worden beschouwd:

Een substantiële bijdrage leveren

aan ten minste één van de zes milieudoelstellingen

Geen ernstige afbreuk doen

aan een van de vijf andere milieudoelstellingen: dit is het DNSH-principe (Do No Significant Harm).

Minimale sociale waarborgen naleven

met betrekking tot mensenrechten en arbeidsrechten

De drie voorwaarden zijn cumulatief

Het volstaat dat één ervan niet vervuld is om de activiteit niet als afgestemd te beschouwen.

DRIE CUMULATIEVE CRITERIA VOOR AFSTEMMING

Om als in overeenstemming met de EU-taxonomie te worden beschouwd:

Focus

Een substantiële bijdrage leveren

aan ten minste één van de zes milieudoelstellingen

Geen ernstige afbreuk doen

aan een van de vijf andere milieudoelstellingen: dit is het DNSH-principe (Do No Significant Harm).

Minimale sociale waarborgen naleven

met betrekking tot mensenrechten en arbeidsrechten

De drie voorwaarden zijn cumulatief

Het volstaat dat één ervan niet vervuld is om de activiteit niet als afgestemd te beschouwen.

DE EU HEEFT 6 MILIEUDOELSTELLINGEN VASTGELEGD

Om als afgestemd te worden beschouwd, moet een activiteit een substantiële bijdrage leveren aan één van deze doelstellingen

Mitigatie van de klimaatverandering

Adaptatie aan de klimaatverandering

Duurzaam gebruik en bescherming van water en mariene hulpbronnen.

Weinig relevant voor de bouwsector.

Preventie en bestrijding van **verontreiniging**

Transitie naar een **circulaire economie**

Bescherming en herstel van de **biodiversiteit**

In de bouwsector wordt historisch gezien vooral gekozen voor klimaatmitigatie, maar er is een tendens naar andere criteria.

DO NO SIGNIFICANT HARM (DNSH) – WAT BETEKENT DIT?

Het DNSH-principe vereist niet dat een activiteit uitblinkt op de vijf andere milieudoelstellingen, maar enkel dat men er geen aanzienlijke schade aan toebrengt.

Mitigatie van de klimaatverandering

Adaptatie aan de klimaatverandering

Duurzaam gebruik van **aquatische en mariene hulpbronnen**

Preventie en bestrijding van **verontreiniging**

Transitie naar een **circulaire economie**

Bescherming en herstel van de **biodiversiteit**

*Voor de bouwsector komt dit tot uiting in de **keuze van materialen**, het **beheer van bouw- en sloopafval**, de **waterdoorlaatbaarheid van de bodem** en het **beheer van terreinen**, …*

EEN EUROPEES KADER, EEN REGIONALE UITVOERING

Taxonomie - een Europese verordening met rechtstreekse werking

Komt boven op de drie bestaande gewestelijke systemen, zonder deze te vervangen.

Brussel	Wallonië	Vlaanderen

Elk gewest past het Europese kader toe via zijn eigen instrumenten en procedures.

Deze materies vallen onder de bevoegdheid van de Gewesten

- Milieu
- Stedenbouw
- Energieprestatie van gebouwen (EPB)

III. SECTORALE GEVOLGEN

Wat verandert dit concreet voor de bouwsector?

WAT BETEKENT DIT VOOR EEN BOUWPROJECT?

Afstemming volgens het type project

Nieuwbouw

Energieprestatie die aanzienlijk beter is dan de wettelijke minimumeisen, aangevuld met een levenscyclusanalyse.

Renovatie

Substantiële en gedocumenteerde verbetering van de energieprestatie

Aankoop van gebouwen

Hoge energieprestatieklasse, of behoren tot de best presterende 15 % van het bestaande gebouwenbestand

Elk technisch criterium is verifieerbaar en moet al vanaf de ontwerpfase worden gedocumenteerd, niet achteraf.

DE AFSTEMMING OP DE TAXONOMIE MOET IN ELKE PROJECTFASE OPNIEUW WORDEN GEËVALUEERD

Niet-limitatief

Doelstelling	AANKOOP	ONTWERP	AANBESTEDING	RENOVATIE	OPLEVERING
Adaptatie aan de klimaatverandering	Klimaatgerelateerde risico's	Hernieuwde evaluatie van de klimaatrisico's	—	—	**Validatie van de afstemming op alle criteria**
Circulaire economie	—	Aanpasbaarheid of demonteerbaarheid	—	Recycleerbaarheid / hergebruik van bouwafval	
Preventie en bestrijding van verontreiniging	—	—	—	Geluid, stof en verontreinigende stoffen	
Biodiversiteit en ecosystemen	Impact van de site op de biodiversiteit	—	—	—	
Klimaatmitigatie	—	Energieprestatie Levenscyclus	Technische tests Actualisering van de LCA	EPC-certificering Actualisering van de LCA	

Buiten DNSH: de gedragscode voor leveranciers (ontwerpfase) valt onder de minimale sociale waarborgen.

WAT VERANDERT DIT VOOR PROJECTDRAGERS?

Drie concrete veranderingen

Vanaf de ontwerpfase	De afstemmingscriteria moeten al in een zeer vroeg stadium worden gedocumenteerd en niet pas op het einde van het project worden toegevoegd.
Voor de financiering	Vlottere toegang tot groene fondsen en bankfinanciering die duurzaamheidscriteria integreren.
Voor de waardeketen	Er wordt meer traceerbaarheid verwacht voor materialen, afvalstromen en milieugegevens.

Conclusie

Belangrijkste inzichten

TE ONTHOUDEN VAN DE PRESENTATIE

3

Kernboodschappen

Om in gedachten te houden voor elk bouwproject

01 **De taxonomie biedt een gemeenschappelijk kader om ecologische duurzaamheid** te beoordelen. De CSRD verplicht bepaalde ondernemingen hierover te rapporteren en wordt gebruikt als **voorwaarde voor toegang tot bepaalde financieringen**.

02 De afstemmingslogica omvat **drie cumulatieve criteria**, waaronder het **DNSH-principe**, dat vereist dat geen significante schade wordt toegebracht aan de vijf andere milieudoelstellingen van de EU.

03 In de bouwsector wordt de afstemming **gedocumenteerd vanaf de ontwerpfase** en **opnieuw geëvalueerd in elke projectfase**.

TOOLS, WEBSITES, BRONNEN

- EU Taxonomy compass: EU Taxonomy Navigator
- Gids voor de Europese taxonomie toegepast op de bouwsector: EU Taxonomy Guidance for Buildings in Belgium | Belgian Green Building Council
- Gratis online opleidingen over duurzaamheid in de bouwsector: One Click LCA Academy / TOTEM-opleiding

CONTACT

Marine Swaab

Projectmanager Klimaatrisico's

+32 496 87 12 92

msw@climact.com

Climact

www.climact.com